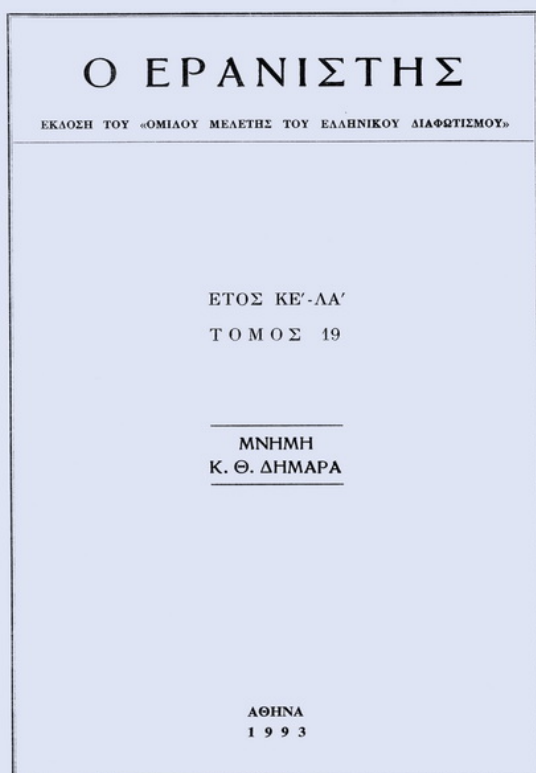

The Gleaner

Vol 19 (1993)

In Memoriam of C. Th. Dimaras

Χρονικά – Ειδήσεις

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.280](https://doi.org/10.12681/er.280)

To cite this article:

eranistes, eranistes. (1993). Χρονικά – Ειδήσεις: • Οι ΙΒ΄ και ΙΓ΄ Γενικές Συνελεύσεις του ΟΜΕΔ
• Τα Διοικητικά Συμβούλια του ΟΜΕΔ των ετών 1989-91 και 1991-93
• Το Ψήφισμα του ΟΜΕΔ για το θάνατο του Κ. Θ. Δημαρά
• Το Συνέδριο του ΟΜΕΔ: η εγκύκλιος
• Βραβείο ΟΜΕΔ στη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά
• Προκήρυξη Βραβείου εκδοτικού οίκου «Γνώση» στη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά
• Εκδήλωση του Κέντρου Οδυσσειακών Σπουδών στη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά (Αθήνα, 28 Μαΐου 1992)
• Τιμητικές εκδηλώσεις του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών στη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά (Αθήνα 17, 18 και 19 Φεβρ. 1993)
• Διεθνές Συνέδριο για τον Διαφωτισμό – Μνήμη Κ. Θ. Δημαρά και Λεωνόρου Βρανούση (Βόλος 27-30 Μαΐου 1993)
• 8ο Διεθνές Συνέδριο για τον Διαφωτισμό (Bristol, 21-27 Ιουλίου 1991)
• Αναγγελία συνεδρίων και επιστημονικών συναντήσεων
• Το 9ο Διεθνές Συνέδριο για τον Διαφωτισμό (Münster 23-29 Ιουλίου 1995)
• Επιστημονικό

μνημόσυνο Λέανδρου Βρανούση
. *The Gleaner*, 19, 349–361. <https://doi.org/10.12681/er.280>

Χρονικά - Ειδήσεις

ΟΙ ΙΒ' ΚΑΙ ΙΓ' ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ.

Ἡ ΙΒ' Γ.Σ. τοῦ ΟΜΕΔ πραγματοποιήθηκε στὶς 25 Μαΐου 1989 μὲ πρόεδρο τὸν κ. Ἀλκιβιάδη Μαργαρίτη καὶ θέματα ἡμερησίας διατάξεως: 1. Ἀπολογισμὸς ἀπερχόμενου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, 2. Ἐκθεση Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, 3. Ἐκλογὴ Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, 4. Μερικὴ ἀνανέωση τοῦ Δ.Σ., 5. Προτάσεις μελῶν.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας, ἡ Γενικὴ Γραμματεὺς τοῦ Ὁμίλου κυρία Λουκία Δρούλια διάβασε τὴν Ἐκθεση πεπραγμένων τῶν ἐτῶν 1986-1988. Ἀναφέρθηκε στὴν ὁλοκλήρωση καὶ κυκλοφορία τοῦ τόμου 18 τοῦ «Ἐρανιστῆ» (1986) καὶ στὴ σκέψη ὁ τόμος 19 νὰ ἀφιερῶθῃ στὴν ἐπέτειο τῶν 150 χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἀδ. Κοραΐ. Ὡς πρὸς τὸν 7ο τόμο τῆς Ἀλληλογραφίας Κοραΐ, ποὺ ἔχει προγραμματιστεῖ νὰ περιλάβει τὰ σχόλια καὶ τὰ εὑρετήρια τῶν ἐπιστολῶν, ἀνακοίνωσε ὅτι τελείωσε σὲ πρώτη φάση ἡ ἀποδελτίωση τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ ἄρχισε ἡ προεργασία τῆς θεματικῆς εὑρετηρίδας. Εἰδικὴ ἀναφορὰ ἔκανε στὴν ἔκδοση τοῦ ἔργου τοῦ Νικόλαου Μανροκορδάτου Φιλοθέου Πάρεργα (1989) ποὺ πραγματοποιήθηκε μὲ τὴ φιλολογικὴ ἐπιμέλεια τοῦ κ. Jacques Bouchard, καθηγητῆ στοῦ τμήμα Νέων Ἑλληνικῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Montreal καὶ μέλους τοῦ ΟΜΕΔ, καὶ μὲ πρόλογο τοῦ Κ. Θ. Δημαρά. Ἡ ἔκδοση ἐπιχορηγήθηκε κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀπὸ τὴν Καναδικὴ Κυβέρνηση, μὲ τὴ διαχειριστικὴ ὑποστήριξη τοῦ Κέντρου Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν τοῦ Ε.Ι.Ε. Ἡ

Γ.Γ. ἀνακοίνωσε τὴν ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. νὰ διανεμηθεῖ ὁ τόμος δωρεὰν στὰ ταμιακῶς τακτοποιημένα μέλη. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὴν Société Internationale du 18e siècle, ἀνέφερε ὅτι ὁ ΟΜΕΔ ἐκπροσωπήθηκε ἀπὸ τὴ Γενικὴ Γραμματεὺς του στὶς ἀκόλουθες ἐκδηλώσεις: στὶς συναντήσεις τῆς Διεθνoῦς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπου συζητήθηκε ἡ ὁργάνωση τοῦ 7ου Διεθνoῦς Συνεδρίου τοῦ Διαφωτισμοῦ (Βουδαπέστη 1986), στὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, στὶς ὁποῖες ἔλαβαν μέρος μὲ ἀνακοινώσεις ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἴδια καὶ τὰ μέλη τοῦ Ὁμίλου Ἄννα Ταμπάκη καὶ Δημ. Ἀποστολόπουλος, καὶ μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν στὴ Γενικὴ Συνέλευση τῆς Ἐταιρείας, ὅπου ἐξελέγη τὸ νέο Δ.Σ. μὲ πρόεδρο τὸν καθ. Robert Darnton (Βουδαπέστη 1987), καὶ τέλος στὴ συνάντηση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπου τέθηκαν τὰ ὀργανωτικὰ ζητήματα τοῦ 8ου Διεθνoῦς Συνεδρίου στοῦ Bristol τῆς Ἀγγλίας (Λισαβόνα 1988). Κλείνοντας τὸν ἀπολογισμὸ ἡ Γ.Γ. ὑπενθύμισε τὴ συμπαράσταση τοῦ ΚΝΕ/ΕΙΕ στοῦ ἔργο τοῦ Ὁμίλου, τὸν ὁποῖο φιλοξενεῖ στοὺς χώρους του καὶ στὸν ὁποῖο παρέχει πρόθυμα γραμματειακὴ ὑποστήριξη. Οἱ ἐργασίες τῆς Γ.Σ. συνεχίστηκαν μὲ τὴν παρουσία τῶν οικονομικῶν στοιχείων γιὰ τὰ χρόνια 1986-1988 καὶ τὴν ἀνάγνωση τῆς Ἐκθεσης τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς. Στὴ συζήτηση ποὺ ἀκολούθησε προτάθηκαν διάφοροι τρόποι γιὰ τὴν οικονομικὴ ἐνίσχυση τοῦ Ὁμίλου, τὴν διεύρυνση τῶν δραστηριοτήτων του,

τήν ενεργοποίηση των μελών του, την τακτική κυκλοφορία του «Έρανιστή» κ.ά. Άμέσως μετά άρχισε ή διαδικασία για την ανάδειξη τριών μελών της Έξελεγκτικής Έπιτροπής και πέντε νέων του Διοικητικού Συμβουλίου. Από τούς προταθέντες για τὸ Δ.Σ. ύποψηφίους ὁ ἰδρυτής και ἐπίτιμος Πρόεδρος του ΟΜΕΔ Κ. Θ. Δημαράς δὲν ἀποδέχτηκε τήν ὑποψηφιότητά του τονίζοντας ὅτι θά συνεχίσει νά συμπαρίσταται στὸν Όμιλο και ἀπὸ τή θέση τοῦ ἀπλοῦ μέλους. Σύμφωνα με τὰ ἀποτελέσματα τῶν ψηφοφοριῶν στήν Ε.Ε. ἐξελέγησαν οἱ Κώστας Λάμπας, Ἀγαμέμνων Τσελίκας και Μάνος Χαριτάτος, και στὸ Δ.Σ. οἱ Λουκία Δρούλια, Βασίλειος Σφινδόρας, Γιώργος Ἀλυσανδράτος, Ἑμμανουήλ Φραγκίσκος και Δημήτρης Ἀποστολόπουλος. Μὲ τήν ανακοίνωση τῶν ἀποτελεσμάτων ή IB' Γ. Συνέλευση περάτωσε τίς ἐργασίες της.

Ἡ II' Γ.Σ. πραγματοποιήθηκε σὲ ἐπαναληπτική συνεδρία στίς 30 Μαΐου 1991 με πρόεδρο τὸν κ. Κωνστ. Σερεπίσο και με ήμερήσια διάταξη παρόμοια τῆς προηγούμενης. Στήν Ἐκθεση πεπραγμένων τῶν ἐτῶν 1988-1991 ή Γ.Γ. κυρία Λ. Δρούλια, ἀφοῦ ἐπισήμανε τίς ἀδυναμίες και τίς καθυστερήσεις στὸ ἐκδοτικό πρόγραμμα τοῦ ΟΜΕΔ («Έρανιστής», Ἀλληλογραφία Κοραΐ), ἀνακοίνωσε ὁρισμένες εἰσόινες προοπτικές για τήν πορεία τῶν ἐκκρεμοτήτων αὐτῶν: χάρις στίς ἀξημένες πωλήσεις τῶν ἐκδόσεων τοῦ Όμίλου και στήν ἐπιχορήγηση 500.000 δρχ. ἀπὸ τήν Ἀρχαιολογική Ἐταιρεία πὺν ἐξασφαλίστηκε ὕστερα ἀπὸ ἐνέργειες τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ. κ. Βασ. Σφινδόρα, τὰ οικονομικά μποροῦν νά καλύφουν τίς δαπάνες ἐκδοσης τοῦ ἐπόμενου τόμου τοῦ «Έρανιστή», ἐνῶ μέλη τοῦ Δ.Σ. ἐκδήλωσαν ήδη ἐνδιαφέρον νά ἀναλάβουν τὸ ἐκδοτικό βά-

ρος τοῦ περιοδικοῦ. Ἐξάλλου, οἱ συνεργάτες τοῦ 7ου τόμου τῆς Ἀλληλογραφίας Κοραΐ συντονίζουν τίς προσπάθειές τους ὥστε νά προετοιμαστεῖ γρηγότερα για τὸ τυπογραφείο. Στὴ συνέχεια ή Γ.Γ. ἀναφέρθηκε στήν πρωτοβουλία τοῦ Όμίλου νά διευκολύνει ὡς συγχρηματοδότης τή ροή χρηματοδότησης, με κοινδύλια τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, πρὸς τὸ πρόγραμμα «Συγκρότηση και διεύρυνση τῆς ἐθνικῆς βιβλιογραφίας ήμερησίων και περιοδικῶν ἐκδόσεων» πὺν διεξάγεται στὰ πλαίσια τοῦ ΚΝΕ/ΕΙΕ ἀπὸ τὸν κ. Λεωτέρη Καρνάτογλου. Τέλος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς Γ.Σ. για τή συμμετοχή τοῦ ΟΜΕΔ στίς δραστηριότητες τῆς Société International du 18e siècle: στή σύνοδο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς (Όξφόρδη 1990) τὸν Όμιλο ἐκπροσώπησε τὸ μέλος τοῦ Δ.Σ. κ. Δημ. Ἀποστολόπουλος. Τὰ κύρια θέματα πὺν ἀπασχόλησαν τήν Ε.Ε. ήταν ή ὀργάνωση τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου τοῦ Διαφωτισμοῦ στὸ Bristol (Ιούλιος 1991), ή διοργάνωση τοῦ Σεμιναρίου «Ἀνατολή - Δύση» για νέους ἐπιστήμονες (Όξφόρδη, Ιούλιος 1991) και οἱ ἐκλογές στή Διεθνή Ε.Ε. Μετὰ τὸν ἀπολογισμό τῶν ἐτῶν 1988-91 διαβάστηκε ὁ Ἰσολογισμός και ή Ἐκθεση τῆς Έξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς και ἀκολούθησε συζήτηση για τίς πιθανότητες χρηματοδότησης τοῦ ΟΜΕΔ ἀπὸ κρατικούς και ἄλλους φορεῖς και τήν ἀνάγκη ἐντατικοποίησης τῶν δραστηριοτήτων του, ἀν θέλει νά ἔχει λόγο ὑπάρξεως. Στὴ συνέχεια διεξήχθησαν οἱ ψηφοφορίες για τή σύνθεση τῆς Ε.Ε. και τήν ἀνάνωση τοῦ Δ.Σ., σύμφωνα με τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων ή μὲν Ε.Ε. παρέμεινε ή ἴδια, στὸ δὲ Δ.Σ. εἰσηλθαν ὡς νέα μέλη οἱ Ἄννα Ταμπάκη, Φίλιππος Ἡλιού, Γιάννης Καρῶς και Παναγιώτης Μιχαηλάκης.

ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΙΑ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ. ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1989-91 ΚΑΙ 1991-93

Μετά τις άρχαιρεσίες της 25.5.1989 τα παραμένοντα και τα νεοεκλεγέντα μέλη του Δ.Σ. συνήλθαν και συγκροτήθηκαν σε σώμα ως εξής: Βασ. Σφινρόερας Πρόεδρος, Α. Βρανούσης Άντιπρόεδρος, Λουκία Δρούλια Γεν. Γραμματέας, Άλέξης Πολίτης Ταμίας, Παν. Μιχαηλάκης Ειδ. Γραμματέας, Γεώργ. Άλυσανδροάτος, Δημ. Άποστολόπουλος, Φίλ. Ήλιού, Έμμ. Φραγκίσκος μέλη.

Έξάλλον τὸ νέο Δ.Σ. πὸν προήλθε

ἀπὸ τὶς ἀρχαιρεσίες τῆς 30.5.1991, ἔπειτα ἀπὸ δήλωση τῆς κυρίας Δρούλια ὅτι δὲν ἐπιθυμεί νὰ διατηρήσει τὴ θέση τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα, συγκροτήθηκε ὡς ἐξῆς: Βασ. Σφινρόερας Πρόεδρος, Έμμ. Φραγκίσκος Άντιπρόεδρος, Δημ. Άποστολόπουλος Γενικός Γραμματέας, Παν. Μιχαηλάκης Ταμίας, Άννα Ταμπάκη Ειδ. Γραμματέας, Γεώργ. Άλυσανδροάτος, Λουκία Δρούλια, Φίλ. Ήλιού, Γιάννης Καρᾶς μέλη.

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ. ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

Όμιλος Μελέτης
τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ

Ψήφισμα

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ὁμίλου Μελέτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ μετὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ ἰδρυτῆ καὶ ἐπιτίμου Προέδρου του

Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

συνεδρίασε ἐκτάκτως καὶ ἀποφάσισε:

1. Νὰ μεταβεῖ στὸ Παρίσι ὁ Γ. Γραμματέας καὶ νὰ καταθέσει στὴ σορὸ του στεφάνι δάφνης.

2. Νὰ ἐκφράσει συλλυπητήρια στὴν οἰκογένεια τοῦ θανόντος.

3. Νὰ καθιερώσει τὴ βράβευση ἔργων ποὺ προάγουν τὴ μελέτη τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ.

4. Νὰ ὀργανώσει ἐπιστημονικὸ συνέδριο καὶ νὰ ἀφιερώσει στὴ μνήμη του τὸν προσεχὲς τόμο τοῦ περιοδικοῦ («Ὁ Ἑρμηνεύτης»).

5. Νὰ δημοσιευτεῖ τὸ παρὸν στὸν τύπο.

Ἀθήνα 18 Φεβρουαρίου 1992

Ὁ Πρόεδρος Ὁ Γ. Γραμματέας
Βασ. Σφινρόερας Α. Γ. Άποστολόπουλος

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ.: Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἀθήνα 1 Σεπτεμβρίου 1992

Πρὸς τὰ μέλη τοῦ ΟΜΕΔ

Σύμφωνα με ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ., ὁ Ὁμιλὸς μας πρόκειται νὰ διοργανώσει τριήμερο διεθνὲς συνέδριο στὸ τέλος Σεπτεμβρίου 1993 γιὰ νὰ τιμήσει τὴ μνήμη τοῦ ἰδρυτῆ καὶ ἐπιτίμου προέδρου τοῦ ΟΜΕΔ Κ. Θ. Δημαρᾶ.

Ἡ θεματικὴ τοῦ συνεδρίου ἀποφασίστηκε νὰ εἶναι εὐρύτερη ἀπὸ τὸ ἀντικείμενο τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ ἔτσι ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ καλυφθεῖ τὸ εὖ-

ρος τῶν θεμάτων μετὰ τὰ ὁποῖα ἀσχολήθηκε ὁ τιμώμενος καὶ νὰ καταστεί δυνατὴ ἡ συμμετοχὴ ἔρευνητῶν ποὺ διασπαρσώθηκαν μετὰ τὸ ἔργο τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ.

Μολοντὶ τὸ θέμα τοῦ συνεδρίου θὰ ὀριστικοποιηθεῖ ἀφροῦ ἔχουμε καὶ τὴν ἀναπόκριση τῶν μελῶν τοῦ ΟΜΕΔ, ὁ προσωρινὸς του τίτλος εἶναι «Νεοελληνικὴ παιδεία καὶ κοινωνία».

Παρακαλοῦνται τὰ μέλη νὰ δηλώσουν συμμετοχὴ ὡς τὴν 30ῃ Νοεμβρίου 1992 ἀναφέροντας καὶ τὸν τίτλο τῆς ἀνακοίνωσης ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ παρουσιάσουν.

Υπεύθυνοι για την προετοιμασία και την οργάνωση του συνεδρίου όριστηκαν τα μέλη του Α.Σ. του Όμιλου μας κύριοι Δ. Γ. Αποστολόπουλος, Φίλιππος Ήλιου, Π. Α. Μιχαλάκης και Έμμ. Ν. Φραγκίσκος.

Με φιλικούς και συναδελφικούς χαιρετισμούς

Ο Πρόεδρος Ο Γ. Γραμματέας
Βασ. Σφινδόρας Δ. Γ. Αποστολόπουλος

ΒΡΑΒΕΙΟ Ο.Μ.Ε.Δ. ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

Το Α.Σ. του ΟΜΕΔ ανακοίνωσε, στο Ψήφισμα που εξέδωσε με το έγγραφο του θανάτου του Κ. Θ. Δημαρά, την απόφασή του να καθιερώσει τη βράβευση

έργων που προάγουν τη μελέτη του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Οι ειδικότεροι όροι για την απονομή του «Βραβείου Κ. Θ. Δημαρά» θα δημοσιοποιηθούν προσηχώς.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΒΡΑΒΕΙΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ «ΓΝΩΣΗ» ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

Οι εκδόσεις «Γνώση» για να τιμήσουν τη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά προκήρυξαν έτησιο Βραβείο (για τη συγγραφή μελετών που προάγουν την έρευνα και τη γνώση της νεοελληνικής ιστορίας σε όλες της τις διαστάσεις και σε όλες τις εκδοχές της (πολιτισμός - παιδεία - λογοτεχνία - οικονομία - δημογραφία - νοστορίες και συμπεριφορές)).

Το βραβείο μπορούν να διεκδικήσουν Έλληνες και ξένοι μελετητές με ανέκ-

δοτα πρωτότυπα έργα γραμμένα στην ελληνική γλώσσα.

Το βραβείο θα απονέμεται κάθε Φεβρουάριο, επέτειο του θανάτου του Κ. Θ. Δημαρά, και θα συνοδεύεται από τη χορηγία ενός εκατομμυρίου δραχμών. Η πρώτη απονομή θα γίνει τον Φεβρουάριο του 1994.

Για περισσότερες πληροφορίες: Εκδόσεις «Γνώση», Ίπποκράτους 31, 106 80 Αθήνα. Τηλ. 362 0941, 362 1194. Fax. 360 5910.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

(Αθήνα, 28 Μαΐου 1992)

Το Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών Ιθάκης οργάνωσε στις 28 Μαΐου 1992 εκδήλωση στο Αμφιθέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου για να τιμήσει τη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά.

Στο πρόσωπο του Κ. Θ. Δημαρά το Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών είχε βρει έναν πολύτιμο φίλο και συμπαραστάτη: είχε λάβει μέρος στο Δ' διεθνές

συνέδριο για την Οδύσσεια, τον Σεπτέμβριο του 1984, με εισήγηση που είχε τον τίτλο «Δύο δεκαετίες όμηρικών φροντίδων (1860-1880) στην Ελλάδα. Το όμηρικό τραγούδι και το κλέφτικο» (Ιλιάδα και Οδύσσεια. Μύθος και Ιστορία. Από τα πρακτικά του Δ' συνεδρίου για την Οδύσσεια, Ίθακη 1986, 171-185). Ακόμα, είχε διδάξει σε ένα από

τὰ Σεμινάρια πού διοργανώνει τὸ Κέντρο κάθε χρόνο γιὰ τοὺς καθηγητὲς τῆς Μέσης Ἑκπαίδευσης. Ἀργότερα, ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς θέλησε νὰ συνδέσει ὁργανικότερα τὶς ἔρευνές του μὲ τὸ Κέντρο. Ζήτησε, καὶ τὸ Δ.Σ. τὸ ἀποδέχτηκε, νὰ περιληφθεῖ στὶς δραστηριότητες τοῦ Κέντρου Ὀδυσσεϊακῶν Σπουδῶν καὶ ἡ μελέτη τοῦ περιηγητισμοῦ καὶ νὰ ἀναλάβει ὁ ἴδιος τὴ διεύθυνση τῶν σχετικῶν ἔρευνῶν. «... καθὼς εἶχα τὴν τύχη νὰ παρακολουθῶ τὶς δραστηριότητες τοῦ Κέντρου Ὀδυσσεϊακῶν Σπουδῶν... ἀναλογίσθηκα ὅτι μέσα στὴν ἀποστολή του θὰ ἐταίριαζε ἐντελῶς νὰ ἐνταχθεῖ καὶ ἡ μελέτη τοῦ περιηγητισμοῦ. Σύμβολο καὶ προστάτης ἄγιος τοῦ περιηγητισμοῦ, ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια, ἐστάθηκε ὁ Ὀδυσσεύς· συνώνυμο τῶν περιπετειῶν τοῦ ταξιδιώτη ἐστάθηκε ἀνέκαθεν ἡ Ὀδύσεια». Σὲ αὐτὸ τὸ σκεπτικὸ εἶχε στηρίξει ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς τὴν πρότασή του.

Ὁ πρῶτος καρπὸς αὐτῆς τῆς συνεργασίας ἦταν ἡ διοργάνωση μιᾶς ἡμερίδας, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1987 στὸ πλαίσιο τοῦ Ε' διεθνοῦς συνεδρίου τοῦ Κέντρου (οἱ εἰσηγήσεις πού παρουσιάστηκαν στὴν ἡμερίδα ἐκδόθηκαν μὲ τὸν

τίτλο Περιηγητισμὸς στὴν Ἰθάκη, Ἰθάκη 1990).

Ὁ δεύτερος καρπὸς ἦταν ἡ διοργάνωση ἐνὸς διεθνοῦς συνεδρίου μὲ θέμα τὸν Περιηγητισμὸ καὶ τὴν Ἀρχαιολογία, πού εἶχε προγραμματιστεῖ γιὰ τὰ τέλη Μαΐου 1992. Τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ ματαίωσε τὴ διεξαγωγὴ τοῦ συνεδρίου. Τὸ Κέντρο ὅμως, γιὰ νὰ τιμήσει τὴ μνήμη του, ζήτησε ἀπὸ τὴν Jacqueline de Romilly νὰ παρουσιάσει τὴν εἰσήγησή πού θὰ ἔκανε στὸ συνέδριο ἐκεῖνο μὲ θέμα «Voyages et connaissance du passé dans la Grèce antique». Τὴν ὁμιλία παραοσίασε ὁ πρόεδρος τοῦ Κέντρου καθηγητὴς Φάνης Ι. Κακριδής, ἐνῶ ἡ ὑπογραφόμενη, γενικὴ γραμματέας τοῦ Κέντρου, μίλησε γιὰ τὰ σχέδια τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ τὰ σχετικὰ μὲ τὴ μελέτη τοῦ περιηγητισμοῦ. Τὴν ἐκδήλωση ἔκλεισε ἡ ἀκαδημαϊκὸς Jacqueline de Romilly, πού μὲ τὴν εἰσηγήσή της συνδύασε θανάσια τὴν ἀρχαιολογία μὲ τὴν πρῶτη περιηγητικὴ φιλολογία, τὸ κύριο δηλαδὴ ἀντικείμενο τοῦ Κέντρου Ὀδυσσεϊακῶν Σπουδῶν μὲ τὰ ἐρευνητικὰ ὁράματα τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ.

Μάχη Παύλη-Ἀποστολοπούλου

ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

(ἸΑθῆνα 17, 18 καὶ 19 Φεβρουαρίου 1993)

Παλαιότεροι καὶ νεότεροι συνεργάτες, συνάδελφοι καὶ μαθητὲς συγκεντρώθηκαν ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρες στὸ ἀμφιθέατρο «Λεωνίδα Ζέρβας» τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυματὸς Ἑρευνῶν γιὰ νὰ τιμήσουν, ἓνα ἀκριβῶς χρόνο μετὰ τὸ θάνατό του, τὴ μνήμη τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ, προσπαθώντας ὁ καθένας, μὲ τὶς δικές του γνώσεις καὶ ἐμπειρίες, τὴ συναισθηματικὴ του φόρτιση, νὰ φωτίσει τὴν προσωπικότητα τοῦ τιμωμένου, νὰ προσκομίσει μαρτυρίες γιὰ τὴ δράση του, νὰ συμβάλει

στὴν κατανόηση τοῦ πρωτοποριακοῦ του ἔργου.

Τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου του ἀφιέρωσε στὸν τιμώμενο, συνδροντὴ καὶ πρῶτο Διευθύνοντα Σύμβουλό του, τὴ Βιβλιοθήκη τῶν Περιοδικῶν σὲ ἀνταπόδοση τῆς προσφορᾶς του στὴ συγκρότησή της καὶ στὴν ἔρευνα γενικότερα. Γιὰ τὴν τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς μαρμαρίνης ἀφιερωτικῆς ἐπιγραφῆς ὁργανώθηκε στὶς 17 Φεβρουαρίου τιμητικὴ

ἐκδήλωση ὅπου ὁ Πρόεδρος τοῦ Α.Σ. τοῦ Ε.Ι.Ε. καθηγητὴς κ. Ν. Ἀθανασιάδης καὶ ὁ Διευθύνων Σύμβουλος καθηγητὴς κ. Κ. Σέκερης στὶς προσφωνήσεις τοὺς ἀναφέρθηκαν στὰ ἱστορικά τοῦ Ἰδρυμάτος, τὴν εὐόωγη στιγμή τῆς γένεσης ἐνὸς καινούριου πνευματικοῦ φορέα μὲ τὶς προσωπικότητες τῆς ἐπιστήμης ποὺ τὸν πλαισίωσαν ἀπὸ τὴν ἀρχή, στὴ σημασία τῆς συγκρότησης τῆς μοναδικῆς σὲ σύλληψη καὶ εὐρύτητα Βιβλιοθήκης τῶν Περιοδικῶν, ἡ ὁποία ἀποτελέσσει στὰ χρόνια ποὺ δημιουργήθηκε ἓνα ἀξιόλογο πολιτισμικὸ γεγονός, καὶ τέλος μίλησαν γιὰ τὴν ὅλη πορεία τοῦ Ἰδρυμάτος. Ὁ καθένας ἀπὸ τὴ σκοπιὰ του ἐπισήμανε τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει τὸ Ἰδρυμα σήμερα, τὶς προοπτικὲς του ἔτσι ὅπως τὶς ὁραματίζονται ὅσοι ἐργάζονται στοὺς χώρους του καὶ τὴ δυνατότητα νὰ παίξει τὸν κοινωνικὸ του ρόλο συμβάλλοντας ἀποφασιστικὰ στὴν τρέχουσα ἐπιστημονικὴ καὶ πολιτισμικὴ ζωὴ τῆς χώρας, ἐφόσον βέβαια βρίσκει τὴν ἀναγκαία συμπαράσταση τῆς Πολιτείας. Τὸ ὅλο σκεπτικὸ τῆς δημιουργίας τοῦ νέου φορέα, τὶς προσδοκίες καὶ τὶς ἐπιστημονικὲς ἐπιδιώξεις τῶν πρώτων ἰδρυτῶν καθὼς καὶ προσωπικὲς μαρτυρίες γιὰ τὸν τιμώμενο παρουσίασε στὴν προσφώνησή του ὁ ἀκαδημαϊκὸς καθηγητὴς κ. Γιάγκος Πεσμαζόγλου, μὲ τὴν ἀμεσότητα τοῦ συνιδρυτῆ ποὺ ἔζησε ἀπὸ κοντὰ τὴν πορεία τοῦ Ἰδρυμάτος στὰ πρῶτα του βήματα. Στὴ συνέχεια μίλησε ἡ ὑπογραφομένη μὲ θέμα «Κ. Θ. Δημαρᾶς: Ἀπὸ τὴ θεωρία στὴν πράξη», θέλοντας νὰ ὑπογραμμίσαι τὸν ἀθρόονο ἄλλα καὶ ἐπίμονο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Δημαρᾶς ἔκανε πράξη τὶς θεωρητικὲς του θέσεις. Γιὰ τὸν Δημαρᾶ ἡ ἰδρυσιμὴ ἐνός Κέντρου νεοελληνικῶν ἐρευνῶν ἐπὶ ἤρξε ἓνα ὄραμα τοῦ 1942 ποὺ μπόρεσε τελικὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ εἰκοσι περὶπου χρόνια ἀργότερα.

Ἡ ὅλη ἐκδήλωση ἔκλεισε μὲ τὴν προ-

σφώνηση τοῦ κ. Βασίλη Κορτογιαννόπουλου, Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας, Ἐνέργειας καὶ Τεχνολογίας, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὸ πνευματικὸ ἔργο τοῦ τιμωμένου, ἐπισημαίνοντας τὴ σημαντικὴ συμβολή του στὰ θέματα τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐκπαίδευσης τοῦ τόπου καί, τέλος, ἀποκάλυψε τὴν ἐντοχισμένη ἔξω ἀπὸ τὴ Βιβλιοθήκη τῶν Περιοδικῶν ἀφιερωτικὴ ἐπιγραφή. Ἴσως ἦταν ἡ μόνη φορὰ ποὺ ἡ ἑλληνικὴ Πολιτεία ἀναγνώρισε καὶ τίμησε δημόσια τὴν πνευματικὴ προσωπικότητα τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ.

Στὶς 18 καὶ 19 Φεβρουαρίου ἀκολούθησε ἡ Ἐπιστημονικὴ Συνάντηση ποὺ ὁργανώθηκε ἀπὸ τὸ Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἐρευνῶν Ε.Ι.Ε. μὲ στόχο, πέρα ἀπὸ τὴν παρουσίαση τῆς πνευματικῆς βιογραφίας τοῦ Δασκάλου, νὰ ἀναζητηθεῖ καὶ νὰ φωτιστεῖ ἡ καινοτομία στοὺς ἐπιμέρους τομεῖς τοῦ συνολικοῦ του ἔργου καὶ νὰ ἐπισημανθεῖ ὁ ἀπόηχος τῶν ἐπιδράσεων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ποὺ οἱ νέες προσεγγίσεις —οἱ διαδοχικὲς προσεγγίσεις— καὶ ἡ νέα μεθοδολογία τοῦ «μοναχικοῦ ἐπιστήμονα» ἐπέφεραν στὶς νεοελληνικὲς σπουδές. Φυσικά, οἱ φιλόδοξοι στόχοι, ποὺ διατυπώθηκαν πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ στὴν ἐγκύκλιο ποὺ συνέταξε ὁ Σπ. Ἀσδραχᾶς, δὲν ἦταν δυνατό νὰ ἐπιτευχθοῦν τόσο σύντομα. Αὐτὸ ἦταν γνωστὸ στοὺς ὁργανωτὲς ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἐδωσαν ὅμως, ὅπως ἐπιδιώχθηκε, μιὰ κατευθυντήρια γραμμὴ καὶ βοήθησαν νὰ ἀρχίσει μιὰ συστηματικότερη μελέτῃ τῆς σκέψης καὶ τῆς μεθοδολογικῆς προσέγγισης τοῦ Δημαρᾶ στὰ θέματα τῆς παιδείας, τῆς ἱστορίας τῶν σολογικῶν συνειδήσεων, ὅπως προτιμοῦσε νὰ ἀποκαλεῖ τὸ χῶρο τὸν ὁποῖο θεράπευε, προκαλώντας συνάμα καὶ τὶς ἀντίστοιχες συζητήσεις.

Ἡ θεματικὴ τῆς Συνάντησης χωρίστηκε στοὺς ἀκόλουθους τέσσερις ἄξονες, στοὺς ὁποίους ἐντάχθηκαν οἱ ἀνακινώσεις τῶν εἰκοσιεῖνα ὁμιλητῶν:

Α' Ἡ πνευματική του βιογραφία, Β' Οἱ ἀναλυτικὲς κατηγορίες, Γ' Οἱ τρόποι τῆς πνευματικῆς του παρέμβασης καὶ Δ' Τὰ μείζονα θέματα καὶ οἱ συναντήσεις. Οἱ ἀνακρινώσεις προβλέπεται νὰ τεπωθοῦν σύντομα στὰ Πρακτικά τῆς Συνάντησης ὥστε, ὅπως ἐλπίζεται, νὰ παρουσιαστοῦν στὴ δεύτερη ἐπέτειο τῆς μνήμης τοῦ τιμωμένου. Ὅσο, ὅμως, καὶ ἂν ἐξασφαλίζεται ἡ πληροφόρηση τῆς ἐπιστημονικῆς κοινότητος ἀπὸ τὴν ἔκδοση τῶν κειμένων πὺν διαβάστηκαν καὶ συζητήθηκαν, τὰ Πρακτικά τῆς Συνάντησης δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ἀποδώσουν τὴν ἀτμόσφαιρα πὺν δημιουργήθηκε, τὸ ἰδιαίτερο αὐτὸ κλίμα πὺν συνέδεσε τοὺς ὁ-

μιλητὲς μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀκροατῶν σ' αὐτὸ τὸ πνευματικὸ προσκύνημα, στὸ ὁποῖο ἡ φυσικὴ ἀπουσία τοῦ Λασκάλου δὲν ἔσβηνε τὴν αἴσθηση τῆς ἔντονης παρουσίας του. Σ' αὐτὸ ἴσως συντελοῦσε καὶ ἡ μικρὴ ἔκθεση πὺν περιλάμβανε, μαζὶ μὲ ἀντιπροσωπευτικὰ κείμενά του, χαμογελαστὲς φωτογραφίες του, ἀδιάψευστους μάρτυρες τῆς δεκτικότητάς του νὰ ξεπεράσει στὰ τελευταῖα χρόνια τὴν ἀνησυχία τοῦ «μισθοῦ ἐγὼ» παραχωρώντας προσωπικὲς συνεντεύξεις καὶ ἐπιτρέποντας στοὺς οἰκείους καὶ φίλους νὰ τὸν ἀποτυπώνουν τεχνικά, βοηθώντας ἔτσι τὴν ἐσωτερικὴ μνήμη τοῦ καθενός.

Λουκία Δρούλια

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ

ΜΝΗΜΗ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ ΚΑΙ ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΒΡΑΝΟΥΣΗ

(Βόλος 27-30 Μαΐου 1993)

«Ο Νεοελληνικὸς Διαφωτισμὸς», εἰδικότερα «Οἱ εὐρωπαϊκὲς ἰδέες καὶ ὁ ἀναγεννώμενος ἑλληνισμὸς», ἀποτελέσει τὸ θέμα τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου πὺν ὀργάνωσαν ἀπὸ τὶς 27 ἕως τὶς 30 Μαΐου στὸ Βόλο τὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας σὲ συνεργασία μὲ τὸ Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων καὶ τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν.

Τὸ Συνέδριο ἦταν ἀφιερωμένο στὴ μνήμη τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ καὶ τοῦ Λεανδρου Βρανούση.

Μετεῖχαν ἐρευνητὲς ἀπὸ διάφορες πόλεις τῆς χώρας μας, ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ πανεπιστημιακὰ κέντρα, ὅπως καὶ ἀπὸ τὴν Κέπρο, καθὼς καὶ ξένοι ἐπιστήμονες, ἐνὼ τὶς ἐργασίες του παρακολούθησαν καὶ πολλοὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι τοῦ Βόλου.

Τόσο στὶς ἀνακρινώσεις ὅσο καὶ στὶς προγραμματισμένους παρεμβάσεις —συνολικὰ 34—, ἀλλὰ καὶ στὶς ὁμιλίες, συμπληρώσεις, τοποθετήσεις κτλ. τῶν παρενρικομένων, ἐξετάστηκαν σὲ βάθος θέματα ἀφορῶντα τὴν ἐπιστημονικοφιλοσοφικὴ καὶ κοινωνικοπολιτικὴ σκέψη

καθὼς καὶ τὶς ἀντιλήψεις γιὰ τὴν παιδεία τῆς περιόδου τοῦ Διαφωτισμοῦ.

Παρουσιάστηκαν πρωτότυπες ἐρευνητικὲς ἐργασίες, ἄγνωστα ἔργα λογίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ἀνακρινώθηκαν τὰ πρῶτα συμπεράσματα ὑπὸ μελέτῃ θεμάτων, ὅπου τονίστηκε ἡ σχέση τῆς ἑλληνικῆς σκέψης, ἐπιστημονικῆς, φιλοσοφικῆς, πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς, μὲ τὴν ἀντίστοιχη εὐρωπαϊκὴ. ἔγινε προσπάθεια μελέτης τῶν διαύλων ἐπικοινωνίας, διερεύννησης τοῦ τί ἀντλήσει ἡ ἑλληνικὴ λογοσύνη ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴ, καὶ ἀπὸ ποῖο συγκεκριμένο πνευματικὸ χῶρο, ἀλλὰ καὶ πῶς οἱ νέες γνώσεις ἀφομοιώθηκαν, πῶς προσαρμόστηκαν στὶς ἑλληνικὲς συνθήκες· ὑπογραμμίστηκε, κυρίως ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους ἀπὸ τὴ Βουλγαρία καὶ τὴ Ρουμανία, ὁ εὐρύτερος βαλκανικὸς χαρακτήρας πὺν, γιὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους, τὸ κίνημα τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ εἶχε.

Ἡ ἐπίσκεψη, τέλος, σὲ πνευματικὰ κέντρα τοῦ Διαφωτισμοῦ —Μηλίες, Ζαγορά— ἔδωσε τὴ δυνατότητα σὲ παλαιό-

τερουσ ἀλλὰ καὶ νεότερους ἐρευνητὲς νὰ ἐρθουν καὶ πάλι σὲ ἐπαφὴ μὲ τὰ ἔργα ἐκεῖνα ποὺ ἀποτελέσαν τοὺς βασικοὺς ἄξονες πνευματικῆς καλλιέργειας τοῦ προεπαναστατικοῦ ἑλληνισμοῦ.

Γενικότερη ἦταν ἡ ἐκτίμηση ὅτι κατὰ τὶς ἡμέρες τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ ἡ ἱστορική μνήμη δὲ λειτούργησε μονοσήμαντα. Μέσα ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν ἰδιῶν τῶν πηγῶν, μέσα ἀπὸ τὴ διασταύρωση γνωστῶν ἢ μέχρι σήμερα ἄγνωστων στοιχείων, ἔγινε μιὰ πολυδιάστατη ἀνάπτυξη τοῦ θέματος, ἐνῶ οἱ ἀπαντήσεις ποὺ δόθηκαν σὲ ἤδη ὑπάρχοντα ἐρωτήματα,

ἀλλὰ καὶ τὰ νέα ἐρωτήματα ποὺ ἡ συζήτηση ἔθεσε γιὰ περαιτέρω ἔρευνα, ὁ γόνιμος διεπιστημονικὸς διάλογος ποὺ ἀναπτύχθηκε μὲ ἐπιδίωξη ὅχι τόσο τὴν ἐπίλυση κάποιων θεμάτων ὅσο τὴν ἐνίσχυση τοῦ προβληματισμοῦ, τὴν ἐνίσχυση τῆς ἔρευνας, ἔδειξαν ὅτι σὲ μεγάλο βαθμὸ πραγματοποιήθηκε ὁ σκοπὸς τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν φορέων ποὺ τὸ ὀργάνωσαν, νὰ ἀποτελέσει ἡ ἐκδήλωση αὐτὴ σημεῖο ἀναφορᾶς στὴν ἔρευνα γύρω ἀπὸ τὰ προβλήματα τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ.

Γιάννης Καρᾶς

8ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ

(Bristol, 21-27 Ἰουλίου 1991)

Τὸ 8ο Διεθνὲς Συνέδριο γιὰ τὸν Διαφωτισμὸ διεξήχθη ἀπὸ τὶς 21 ἕως τὶς 27 Ἰουλίου 1991, στὸ Bristol, μία ἀπὸ τὶς πρὸ σημαντικὲς ἐμπορικὲς πόλεις τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸν 18ο αἰῶνα. Οἱ διοργανωτὲς τῆς παραπάνω διεθνοῦς συνάντησης ἐπέλεξαν εἰδικὰ αὐτὴν τὴν ὠραιότατα διατηρημένη πόλη, ποὺ εἶναι ἓνα ζωντανὸ πανεπιστημιακὸ κέντρο στίς μέρες μας, ἐπεὶδὴ ἀκριβῶς παρέχει στὸν ἐπισκέπτη της, μέσα ἀπὸ τὰ πολεοδομικά της σύνολα, τὴν τέχνη ἀλλὰ καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοπία τῆς γύρω περιοχῆς ποὺ ἐνέπνευσαν πλείστους Ἀγγλοὺς ζωγράφους τῆς περιόδου (landscape painting), μία ἀντιπροσωπευτικὴ εἰκόνα τοῦ αἰῶνα τῶν Φώτων στὴν Ἀγγλία.

Ἡ εὐρεία θεματολογία τοῦ Συνεδρίου, ποὺ συγκεντρώνει κατὰ παράδοση πλῆθος εἰδικῶν ἐπιστημόνων ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, ἔχει παγιωθεῖ πιά νὰ προβάλλει καὶ νὰ ἀξιοποιεῖ τὶς πολυσήμαντες ἀναγνωτικὲς ἐκφάνσεις τοῦ Διαφωτισμοῦ τόσο στὴ διαμόρφωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ στοχασμοῦ τῆς ἐποχῆς ὅσο καὶ στίς δομὲς τῆς κοινωνικῆς οργάνωσης καὶ στίς ἐκδηλώσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἐτσι ὥστε, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀναμενόμενες

κλασικὲς ἐνότητες, τὶς ἀφιερωμένες στὰ μελίσζονα φιλοσοφικά καὶ λογοτεχνικά θέματα ποὺ διαρκῶς ἐμπλουτίζονται ἀπὸ νέες προσεγγίσεις, ἐντάσσονται πλέον ὀργανικά καὶ ἐκ παραλλήλου, ἂν καὶ μὲ μικρότερο ποσοστὸ προσέλευσης, καὶ ἄλλες ποὺ ἐπιχειροῦν νὰ διερευνήσουν τὶς συνιστώσες τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, νὰ ἀποτυπώσουν τὶς πολεοδομικὲς συλλήψεις τῆς ἐποχῆς, νὰ προσεγγίσουν ἐρμηνευτικά τὴ διεύρυνση τῶν ἐπικοινωνιῶν καὶ τὴν καλλιέργεια τοῦ φαινομένου τοῦ περιηγητισμοῦ καθὼς καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀνάπτυξης τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τεχνολογίας. Ἀκόμη ἔννοιες πρόσφορες πρὸς διερεύνηση ὅπως ἡ οἰκογένεια, ἡ ὑγεία καὶ ἡ ἱστορικὴ νοσολογία κατέχουν τὴ θέση τους στὴ διάθροιση τῶν θεματικῶν ἐνοτήτων. Ὁ Ἐγκυκλοπαιδισμὸς τοῦ αἰῶνα τῶν Φώτων ἀποτυπώνεται θὰ λέγαμε συμβολικά σὲ αὐτὴν τὴν πληθώρα τῶν πτυχῶν ποὺ προτείνονται γιὰ μελέτη, τουλάχιστον σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχικὲς προθέσεις τῆς Ὁργανωτικῆς ἐπιτροπῆς.

Μεγάλης ἐμβέλειας συνάντηση ποσοτικά καὶ ποιοτικά, καθὼς συγκεντρώνει σχεδὸν 1000 συνέδρους, οἱ ὁποῖοι ἐκθέ-

τούν τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν τους σὲ πολυάριθμες, παράλληλες συνεδρίες μὲ ὅλα τὰ σχετικὰ μειονεκτήματα καὶ τὰ προβλήματα ἐπιλογῆς ποὺ συνεπιφέρει αὐτὴ ἡ ἀναγκαία διάσπαση γιὰ τὸν ἀκροατὴ. Ὡστε εὐλόγο ἐστὶν νὰ προβλέπονται ἐνορχηστρώσεις συνόλου, κορυφώσεις ποὺ παρέχονται ἐξ ὀρίσμου ἀπὸ τὶς προγραμματισμένες ὁλομέλειες κατὰ τὴν ἑναρξη καὶ κατὰ τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν.

Ἀπολαμβάνοντας τὴν αὐστηρὴ βρετανικὴ παράδοση στὸ Great Hall τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Bistol ἡ ὀλιγομελὴς ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολονθίσει τὴν τολμηρὴ ματιὰ τοῦ Robert Darnton, ποὺ ἀναζήτησε στὶς σημερινὲς πραγματικότητες τοῦ πολιτικοῦ χάρτη τῆς Εὐρώπης τὴν ὁλοκλήρωση τῶν προσδοκιῶν τοῦ Διαφωτισμοῦ γιὰ τὴ διαμόρφωση πέραν τῶν ἐθνικῶν συνόρων μιᾶς République des Lettres («Reiving the Republic of Letters»). Ἄλλες εἰσαγωγικὲς ὁμιλίες ἐγγράφηκαν σὲ περισσότερο στερεότυπα πρότυπα, ὅπως τοῦ Roland Mortier («Les générations littéraires devant la Révolution française»), ἡ ἐντάχθηκαν σὲ θεμιτὰ πλαίσια αἰσθητικῶν ἐρμηνευτικῶν συνθέσεων, ὅπως τοῦ Howard Weinbrot («Enlightenment canon wars: Anglo-French views of literary greatness») καὶ τοῦ Georges Rousseau («Cannibal Discourse, the Grand Tour, and Literary History»). Ἡ τελευταία ἐναρκτηρία ὁμιλία ἀφοροῦσε τὴν ἀναμφισβήτητη Βίβλο τοῦ Διαφωτισμοῦ· ἡ Beatrice Didier ἀνέπτυξε τὸ θέμα «L'art sacré dans l'Encyclopédie».

Στὴν καταληκτικὴ συνεδρία ὁ τόνος δόθηκε ἀπὸ τὸν Jean Sgard, ὁ ὁποῖος ἀνέλυσε μὲ τὸν συνήθη ἐναργὴ τρόπο τοῦ φαινόμενο τοῦ (*montgolfière*) (*balloon*), καταδεικνύοντας πῶς ἡ εἰσαγωγὴ αὐτῆς τῆς καινοτομίας στὴν παρισινὴ κοινωνία τοῦ 18ου αἰῶνα, προὐδὸν τῆς φιλέρενης διάθεσης τῆς περιόδου, προκά-

λεσε ἀφενὸς μὲν μαζικὰ φαινόμενα ποὺ ἐντάσσονται στὸ πεδίο τῶν νοοτροπιῶν ἀλλὰ καὶ ἀφετέρου καθρεπτίζει τὶς φιλοσοφικὲς ἀνανεωτικὲς τάσεις τῶν Φώτων («*Les philosophes en montgolfière*»). Ὁ Roy Porter συνδέσε μίαν ἐνδιαφέρουσα πτυχή τοῦ Διαφωτισμοῦ μὲ τὴν παρουσίαση ἐνὸς τοπικοῦ λογίου («*Thomas Beddoes of Bristol: the dilemmas of Enlightenment medicine*»).

Ἀπὸ τὶς 10 προτεινόμενες θεματικὲς ἐνότητες (1. Urban development and the countryside, *Le développement urbain et la campagne*. 2A, 2B, 2C Enlightenment and opposition, *Les Lumières et leurs adversaires*. 3. Trade and manufacturing, *Commerce et industrie*. 4. Women's studies, *Études féminines*. 5. Correspondences and literary communication, *Correspondances et la communication littéraire*. 6. History of the book and press, *Histoire du livre et de la presse*. 7. Science and technology, *Science et technologie*. 8A, 8B, 8C Literature and the arts, *La littérature et les arts*. 9. Travel and communications, *Voyages et communications*. 10. The family, *La famille*) τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἀνακοινώσεων συνωστίσθηκαν σὲ δύο ἐνότητες, στὴ δεύτερη («Ὁ Διαφωτισμὸς καὶ οἱ ἀντίπαλοί του» ποὺ κάτω ἀπὸ αὐτὸν τὸν γενικευτικὸ τίτλο συμπεριέλαβε ἀρκετὰ διαφοροετικά μεταξὺ τῶν θέματα (ὅπως λ.χ. τὴν ἐπο-ἐνότητα μὲ κεντρικὸ ἄξονα τὸ φαινόμενο τῶν *Anti-philosophes* ἢ τὸ ζήτημα τῶν *Elections and Society* κτλ.) καὶ στὴν ὀγδοὴ ἐνότητα («Ἡ λογοτεχνία καὶ οἱ τέχνες», ὅπου ἐντάχθηκαν ὅσα θέματα ἀφοροῦσαν στὶς αἰσθητικὲς ἐννοιες καὶ τάσεις ποὺ καλλιέργησε ὁ Εὐρωπαϊκὸς Διαφωτισμὸς τόσο στὸν τομέα τῆς θεωρίας ὅσο καὶ σὲ αὐτὸν τῆς δημιουργικῆς λογοτεχνικῆς ἔκφρασης, τῆς δραματοποιίας καὶ τῶν ἄλλων καλῶν τεχνῶν.

Σημαντικές και ενδιαφέρουσες στιγμές του Συνεδρίου στάθηκαν, και όχι άδικα, τα πολυάριθμα *Seminar Papers/Tables rondes* (1. *The domestic arts*. 2. *La communication par manuscrit*. 3. *James Boswell and the Enlightenment*. 4. *Conflict and opposition in the Scottish Enlightenment*. 5. *The French Revolution and public opinion*. 6. *Large editorial projects in progress*. 7. *William Beckford*. 8. *War and peace*. 9. *Les métamorphoses de l'Encyclopédie*. 10. *International reception processes* και 11. *Health and sickness*). Καθώς ο τρόπος διάρθρωσής τους τους έδωσε τη μορφή μικρών συμποσίων με κοινό θέμα και ή εδλύριστη δομή τους επέτρεψε την κατά περίπτωση παρέμβάση των παρενρισκομένων έπιστημόνων, ανταποκριθήκαν σέ μία πιό σύγχρονη αντίληψη και σέ μία ούσιαστική έπιταγή της έρευνας. 'Ανάμεσα σ' αυτά πού στάθηκε δυνατόν νά παρακολουθήσω ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συμμετοχή προκάλεσαν 1ο τó σεμινάριο πού εξέτασε τόν ρόλο και τή λειτουργία τού χειρογράφου ως μέσου έπικοινωνίας και τού οποίου ή προβληματική έπικεντρώθηκε στή διάχωση τών επαναστατικών ιδεών με τή βοήθεια τών λεγομένων *clandestins χειρογράφων* πού κυκλοφόρησαν ενόρυστα κατά τήν περίοδο τού Παλαιού Καθεστώς (*Ancien Régime*), 2ο αυτό πού αναφέρθηκε στίς «μεταμορφώσεις τής 'Εγκυκλοπαδείας», και άγκάλιαζε τόσο θέματα πού άφορούσαν τó περιεχόμενο τής

ύλης τής, όσο και ζητήματα πρόσληψής τής σέ άλλες εύρωσταίες χώρες και 3ο αυτό πού άφιερώθηκε στίς διαδικασίες τής πρόσληψης δια-εθνικών (*transnationaux*) πολιτισμικών φαινομένων μέσα στό εύρύ γεωγραφικό φάσμα τής Εύρώπης τού Διαφωτισμού. Θεωρώ ότι ή γαλλική άπόδοση τού τίτλου στάθηκε περισσότερο σαφής: «*Processus de reception transnationaux dans l'Europe des Lumières*».

Άς μού έπιτραπεί νά κλείσω τόν μικρό τούτο άπολογισμό προβαίνοντας σέ ένα κριτικό σχόλιο. Παρ' όλη τήν έν μέρει αίσθηση μιάς ύποτονικότητας, διακριτής κατά τή διεξαγωγή ένός τμήματος τών έργασιών, κίνδυνος πού έλλοχεύει άλλωστε στους μηχανισμούς επανάληψης, τó 8ο Διεθνές Συνέδριο γιά τόν Διαφωτισμό νομίζω ότι πέτυχε τόν κυριότερο στόχο του: νά λειτουργήσει δηλαδή συνεκτικά και ένοποιητικά γιά τούς ανά τήν ύφήλιο *dix-huitiémistes* προβάλλοντας γιά έπεξεργασία μία πραγματική ποικιλία θεμάτων και προσδίδοντας στίς μεμονωμένες έρευνες συλλογικές προεκτάσεις και προβληματισμούς.

Τόν Ο.Μ.Ε.Δ. εκπροσώπησαν ό Γενικός του Γραμματέας κύριος Δημήτρης Άποστολόπουλος, ό όποιος μετείχε στίς συνεδριάσεις τού 'Εκτελεστικού Γραφείου τής Διεθνούς 'Εταιρείας και στή Γενική Συνέλευση τής ISECS/SIEDS, ή κυρία Άθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη και ή ύπογράφουσα.

Άννα Τυμπάκη

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ

Όκτώβριος 1993: Ρωσία, Μόσχα

Monarchy and Power in the Age of Enlightenment

Anna Petinova, Russian Society for Eighteenth-Century Studies, Institute of Universal History, Leninsky pr.

32α, 117334 Moscow, Russia

7-9 Όκτωβρίου: Γύθειο

Οί περιηγητές ως πηγή τής 'Ιστορίας τής Μάνης

Δήμητρα Πέγκλη, KNE/EIE, Βασ.

Κων/νον 48, Ἀθήνα, Τηλ. 7229811, Fax. 7246 212.

14-16 Ὀκτωβρίου 1993: Καναδάς, Τορόντο

Rediscovering Modernity / Redécouverte de la modernité, 1492-1789

David Smith, Dept of French, Victoria College, University of Toronto, 73 Queen's Park Crescent, Toronto, Ontario, Canada M5S 1K7.

20-23 Ὀκτωβρίου 1993: Γαλλία, Villeurbanne

Libraires et négoce en Europe, 1510-1830

Dominique Varry, ENSSIB, 17-21 bd du 11 novembre 1918, 69623 Villeurbanne Cedex, France.

25-29 Ὀκτωβρίου 1993: Γαλλία, Pau
118e congrès national des sociétés historiques et scientifiques

Martine François ἢ Isabelle Masse, Comité des Travaux Historiques et Scientifiques, 1 rue d'Ulm, 75005 Paris, France.

29-30 Ὀκτωβρίου 1993: Γερμανία, Halle

Dichtungstheorien der deutschen Frühaufklärung

Hans-Joachim Kertscher, Europäisches Zentrum für Aufklärungs- und Pietismusforschung, Martin-Luther-Universität Halle - Wittenberg, Postfach 8, Franckeplatz 1, Haus 37, 4010 Halle, Germany.

11-13 Νοεμβρίου 1993: Ἑλβετία, Neuchâtel

Une européenne: Belle de Charrière en son siècle

Secrétariat, L'Association suisse des

Amis de Mme de Charrière, Bibliothèque publique et universitaire, 2000 Neuchâtel, Suisse.

17-20 Νοεμβρίου 1993: Γερμανία, Wolfenbüttel

Nützliche Künste: Entwicklung, Anwendung und Rezeption von Technik in Deutschland im 18. Jahrhundert

Ulrich Troitzsch, Institut für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte, Universität Hamburg, Allende Platz 1, 2000 Hamburg, ἢ Gotthardt Frühsorge, Herzog August Bibliothek, Postfach 1364, 3340 Wolfenbüttel, Germany.

4-6 Ἰανουαρίου 1994: Βρετανία, Λονδίνο
BSECS Annual Conference

John Price, 8 Cloudesley Square, Islington, London N1 0HT, UK.

19-20 Φεβρουαρίου 1994: Βρετανία, Norwich

Thomas Paine et les horizons de la démocratie

John Keane, Centre for Democracy, University of Westminster, 70 Great Portland Street, London W1N 5AL, UK ἢ Bernard Vincent, 65 rue Cl. Bernard, 75005 Paris, France.

Μάρτιος 1994: Γαλλία, Βερσαλλίες

Les poètes sous la Terreur: de l'événement au mythe

E. Guitton, 2 villa du Bourg-l'Evêque, 35000 Rennes, France.

14-16 Ματίον 1994: Γερμανία, Münster
Städtisches Gesundheits- und Fürsorgewesen vor 1800

Peter Johaneck, Institut für vergleichende Städtegeschichte, Universität Münster, Syndikatplatz 4/5, 4400 Münster, Germany.

Μάιος 1994: Γερμανία, Βερολίνο ή
Πότσδαμ

Schweizer in Berlin

Simone Zurbuchen, Philosophisches
Seminar der Universität Zürich, Cul-
mannstrasse 1, 8006 Zürich, Switzer-
land.

Ίούλιος 1994: Γερμανία, Halle

Die Erforschung der europäischen
Frühaufklärung und des Hallenser
Pietismus

Arno Sames, Europäisches Zentrum
für Aufklärungs- und Pietismusfor-
schung, Martin-Luther-Universität
Halle-Wittenberg, Postfach 8, Fran-
cke-Platz 1, Haus 37, 4010 Halle, Ger-
many.

9-13 Σεπτεμβρίου 1994: Έλβετία, Gar-
gnano am Gardasee

International Conference of the Study
Group on 18th-century Russia

Horst Rohling, Unterkrone 37, 5810
Witten, Germany.

29 Σεπτεμβρίου - 5 Οκτωβρίου 1994:
Βρετανία, Όξφορντ Γαλλία, Παρίσι

Congrès international: Voltaire et ses
combats

Organisateurs: Ulla Kölving, Chris-
tiane Mervaud, Voltaire Foundation,
Taylor Institution, Oxford OX1 3NA,
UK.

16-19 Νοεμβρίου 1994: Γερμανία, Halle
Aufklärung und Universität

Arno Sames, Europäisches Zentrum
für Aufklärungs- und Pietismusfor-
schung, Martin-Luther-Universität
Halle-Wittenberg, Postfach 8, Fran-
cke-Platz 1, Haus 37, 4010 Halle, ή
Gotthardt Frühsorge, Sekretär der
DGEJ, Herzog August Bibliothek,
Postfach 1364, 3340 Wolfenbüttel,
Germany.

18-19 Νοεμβρίου 1994: Καναδάς, Ed-
monton

Vision 18/20

Magdy Gabriel Badir, ή Vivien Bos-
ley, Dept of Romance Languages, Fa-
culty of Arts, University of Alberta,
Edmonton, Canada T6G 2E6.

Δεκέμβριος 1994: Γαλλία, Clermont-
Ferrand

Autour du Père Castel et du clavecin
oculaire

Jean-Louis Jam, Centre de Recher-
ches Révolutionnaires et Romanti-
ques, 29 bd Gergovia, Université
Blaise-Pascal, 63037 Clermont-Fer-
rand Cedex, ή Manuel Couvreur,
Groupe d'Études du XVIIIe siècle,
Université Libre de Bruxelles (CP
108), 17 av. Fr. Roosevelt, 1050 Bru-
xelles, Belgium.

(Πηγή: Bulletin d'information της
ISECS/SIEDS)

ΤΟ 9ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ

(Münster 23-29 Ίουλίου 1995)

Τò 9ο Διεθνές Συνέδριο για τò Διαφω-
τισμό θά συνέλθει στο Münster τής Βεστ-
φαλίας από τις 23 έως τις 29 Ίουλίου
1995. Τò κεντρικό του θέμα είναι αφιε-
ρωμένος στην παιδεία τού 18ου αιώνα.

Τά μέλη τού Όμίλου πού επιθυμούν

νά λάβουν μέρος στο Συνέδριο θά πρέπει
νά συμπληρώσουν και νά αποστείλουν
ένα ερωτηματολόγιο, τò έντυπο τού οποί-
ου μπορούν νά ζητήσουν από τή Γραμ-
ματεία τού ΟΜΕΑ: Βασ. Κωνσταντίνου
48, 116 35 Αθήνα, Τηλ. 7229 811.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΒΡΑΝΟΥΣΗ

Στις 20 Ἀπριλίου 1993 ἦρθε τὸ ἀγγελ-
μα τοῦ θανάτου τοῦ Λεάνδρου Βρανού-
ση, ἰδρυτικοῦ μέλους τοῦ ΟΜΕΔ καί,
γιά σειρὰ ἐτῶν, μέλους τοῦ Δ.Σ. Ὁ Ὁ-
μιλος ἀνακοίνωσε, σὺν ψήφισμα πρὸς
ἐξέδωσε γιὰ τὸ θλιβερὸ γεγονός, τὴν

ἀπόφασή του νὰ ὀργανώσει ἐπιστημονικὸ
μνημόσυνο γιὰ νὰ τιμήσει τὸν ἐξέχοντα
νεοελληνιστὴ πρὸς ἀφιέρωσε ἓνα μεγάλο
μέρος τῶν ἐρευνῶν του στὴ μελέτη τοῦ
Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ.